

Francuska

UPOREDNA SOCIJALNA POLITIKA – OPSTE
KARAKTERISTIKE POLITIČKOG SISTEMA

Opšte karakteristike

- ▶ Stanovništvo: oko 60 miliona
- ▶ Teritorija: 549.140 km²
- ▶ Godina nezavisnosti: 486
- ▶ Važeći ustav: 1958
- ▶ Šef države: Emanuel Makron
- ▶ Šef vlade: Eduard Filip
- ▶ Jezik: Francuski (utišavanje regionalnih dijalekata)
- ▶ Vjera: Rimokatička (89.5%), Islam (7.5%), protestanti (2%), jevreji (1%)

Izazovi aktuelne politike

- ▶ Prvi put od Francuske revolucije ne postoji nijedna značajna politička partija koja osporava legitimitet režima
- ▶ Učestalost *kohabitacije* nije negativno uticala na efikasnost odlučivanja i ugrozilo legitimitet
- ▶ Pitanje nezaposlenosti i imigracije
- ▶ Pitanje zaštite životne sredine
- ▶ Pitanje budućnosti multikulturalizama
- ▶ Nezainteresovanost za privatni život političara

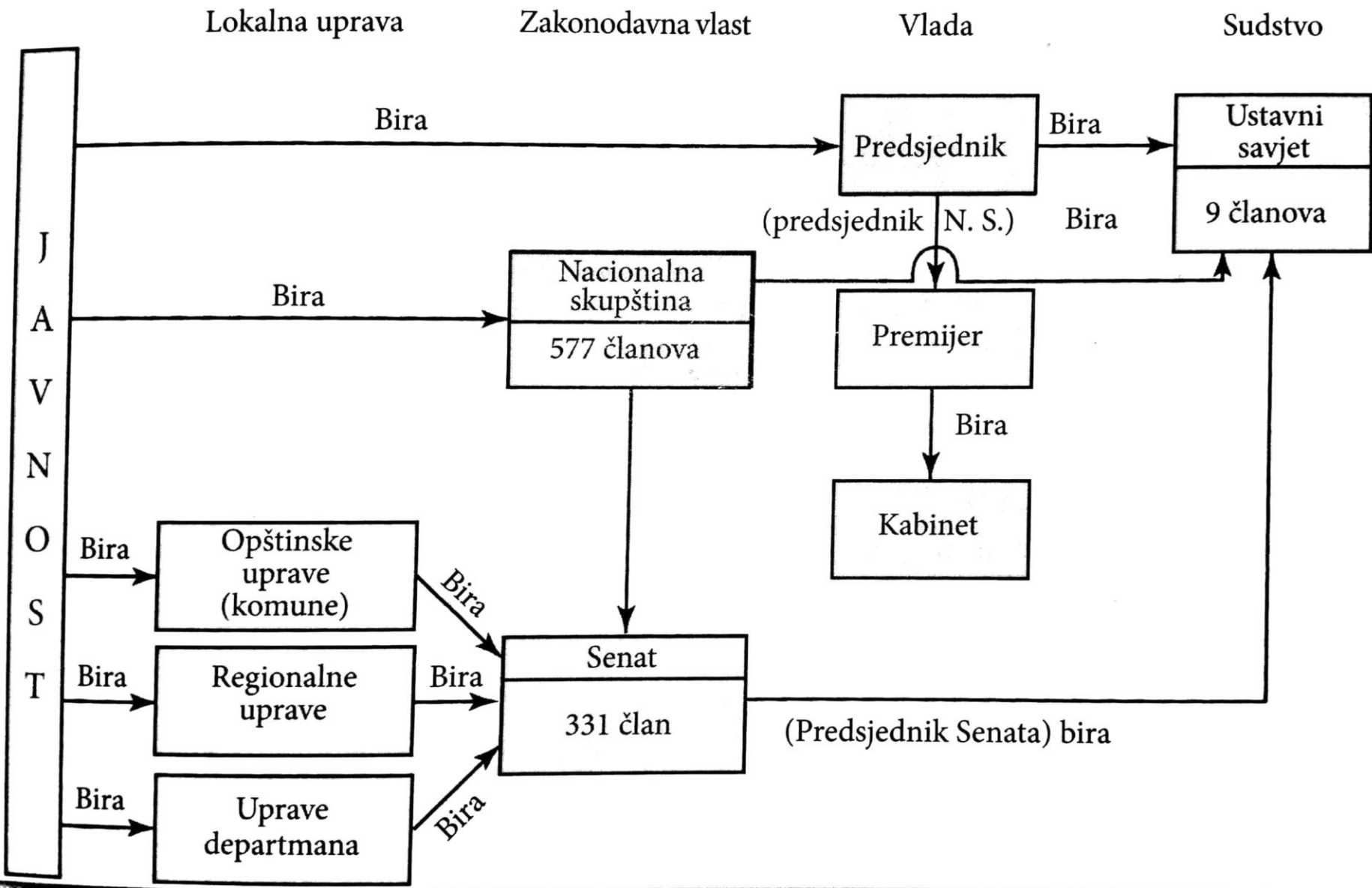
Opšte karakteristike

- 1789. – 1871. – centar moderne evropske istorije
- Nastanak modernih ideoloških pokreta
  - Nacija – država;
  - Revolucija – kontrarevolucija;
  - Progres – reakcija;
  - Ljevica – desnica;
  - Monarhija – republika

Opšte karakteristike

- Teritorija stabilizovana u XVIII vijeku
- Centralizacija i unifikacija države
- Živi “nacionalizmi”: Korzikanaca, Bretonaca i Baska
- Demografski najstabilnija evropska zemlja
- Zemlja burne istorije
  - Od 1789. – 3 kraljevstva, 2 carstva i 5 republika, 14 ustava
- Središte Zapadne Evrope
- Veliki istorijski sukobi sa susjedima (Engleska, Njemačka)

Grafički prikaz strukture vlasti

Politička kultura

- ▶ Teret istorije
- ▶ Apstrakcija i simbolizam
- ▶ Nepovjerenje u vladu i politiku
- ▶ Anti-religijska tradicija
- ▶ Klasna svijest
- ▶ **Regrutacija:** Elitističke prirode – *Nacionalna škola za administraciju* i *Politehnička škola*.

Partijski sistem

- ▶ Višepartijski sistem bez dominantne partije
- ▶ Učestale promjene imena partija
- ▶ Glavne partije desnice:
  - ▶ Unija za narodni pokret (de Golova partija, Nikolas Sarkozy)
    - ▶ Okupljanje za republiku (Žak Širak) (UMP)
    - ▶ Unija za francusku demokratiju (Žiskar d'Esten)
  - ▶ Nacionalni front (Žan Mari le Pen)
- ▶ Glavne partije ljevice:
  - ▶ Socijalistička partija (Fransoa Miteran, Lionel Žospen)
  - ▶ Francuska komunistička partija (Žorž Marše)
  - ▶ En Marche! (REM) (Makron)

Procesi kreiranja politika

- ▶ Uprkos formalno dvoglavoj egzekutivi – predsjednik je nesumljivi vođa izvršne vlasti
- ▶ Ne imenuju već i bira premijera i ministre u vladi
- ▶ Do 1986 funkcija premijera je bila da obezbijedi smjernice i sredstva potrebna za ostvarivanje politika koje je zamislio šef države (priprema zakonskih prijedloga i prijedlog budžeta).
- ▶ Sedmičnim sjednicama kabineta (Savjet ministara) predsjedava predsjednik
- ▶ Premijer je važniji od ostalih ministara – obezbjeđuje većinu u parlamentu za politke predsjednika
- ▶ Premijer podnosi ostavku u slučaju izglasanja nepovjerenja ili odbije vladin program (razlika u odnosu na predsjedničke sisteme)

Kohabitacija

- ▶ 1986 – 1988: Žak Širak (Okupljanje za republiku) – Fransa Miteran (Socijalistička partija)
  - ▶ 1993 – 1995: Fransa Miteran – Eduard Baladur (Unija za narodni pokret)
  - ▶ 1997 – 2002: Žak Širak – Lionel Žospen (Socijalistička partija)
  - ▶ 2017 - ? : Emanuel Makron (EM) – Filip (Republikanci)
-
- ▶ U periodima kohabitacije dinamika odnosa između predsjednika i premijera se mijenja
  - ▶ Premijer postaje rukovodilac izvršne vlasti, ali izbjegava da se miješa u predsjedničke prerogative
  - ▶ Predsjednik ne kontroliše direktno mehanizam upravi i mora djelovati kroz kabinet predsjednika vlade za koji je neophodna saradnja
  - ▶ Porast moći premijera – ovlašćenja za utvrđivanje političkog programa i komandovanje izvršnom vlašću.